

توصیف وضعیت ورزش همگانی استان خوزستان و تدوین راهبردهای توسعه آن

سعیدسواری^۱، دکتر عبدالرحمن مهدی پور^۲، دکتر روح الله رنجبر^۳

چکیده

مقدمه و هدف: دولت‌ها باید گسترش ورزش همگانی را سرلوحه برنامه های دراز مدت خود قرار دهند، در غیر این صورت باید در انتظار آمار نگران کننده بیماری، غیبت از کار، افزایش مرگ و میر و کاهش سطح بهداشت عمومی باشیم. هدف از این پژوهش، توصیف وضعیت موجود ورزش همگانی استان خوزستان و تدوین راهبردهای توسعه آن است.

روش شناسی: روش تحقیق در این پژوهش توصیفی و از نوع مطالعات میدانی است. ابزار جمع آوری داده ها شامل مصاحبه و تبادل نظریا مسئولان، جستجو در منابع کتابخانه ای و پیشینه ها و همچنین پرسشنامه محقق ساخته که روایی صوری و محتوایی آن از سوی چندتن از استادان صاحب نظر بررسی و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ (۸۶ درصد) تایید گردید. جامعه آماری این پژوهش را ۱۰۴ نفر از استادان مدیریت ورزشی، مدیران ادارات تربیت بدنی، مدیران هیئت‌ها و کارشناسان ورزشی همگانی استان خوزستان تشکیل می‌دهند. هم چنین داده‌های پژوهش با استفاده از آمار توصیفی و آزمون فریدمن تجزیه و تحلیل شد.

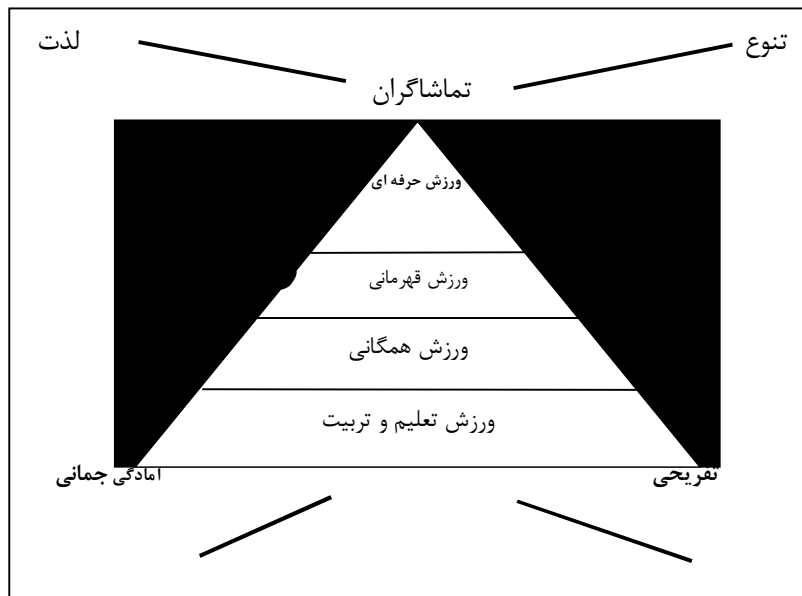
یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که استان خوزستان با ۴۳۰۰۰۰۰ نفر جمعیت تنها ۱۲۵۰۰۰ نفر به عنوان ورزشکار در ورزش همگانی مشارکت دارند و به ازای هر ۴۶ ورزشکار یک مربی در زمینه ورزش همگانی فعالیت دارد همچنین در زمینه ورزش همگانی خوزستان، ۱۰ نقطه قوت، ۱۴ نقطه ضعف، ۸ نقطه فرصت و ۱۰ نقطه تهدید وجود دارد. که پس از تجزیه و تحلیل آنها در ماتریس (SWOT) و بحث و تبادل نظر گروهی مشخص شد که جایگاه راهبردی ورزش همگانی خوزستان در منطقه WT قرار دارد و در نهایت، براساس تحلیل‌های استراتژیک اقدام به تدوین راهبردهای لازم برای توسعه ورزش همگانی در این استان شد.

بحث و نتیجه گیری: مهم ترین راهبردهای لازم برای توسعه و پیشرفت ورزش همگانی خوزستان عبارتند از: تدوین برنامه راهبردی برای توسعه ورزش همگانی، توسعه و ترویج فرهنگ ورزش از طریق رسانه ها و تغییر ساختار ورزش همگانی. نتایج این تحقیق با بیشتر پیشینه‌های مورد بررسی همخوانی دارد.

واژه های کلیدی: ورزش همگانی؛ راهبرد؛ ماتریس SWOT

مقدمه

ورزش های همگانی معادل کلمه انگلیسی " ورزش برای همه " و " ورزش عمومی " است. معمولاً به فعالیت های ورزشی اطلاق می شود که جنبه تفریحی داشته و بدون توجه به نتیجه آن - برد و باخت- انجام شود. در بعضی از منابع واژه " مشارکت کلان " را معادل ورزش های همگانی می دانند (۱). ورزش همگانی که ورزش های رفاهی و عمومی را یکی می کند به کیفیت زندگی و بیان ارزش ها نسبت داده می شود و الگوهایی را برای اوقات فراغت مردم فراهم می آورد که سبب می شود مردم در هر سن و با هر میزان توانایی به علائق خود دست یابند و از زندگی شان لذت ببرند (۲). براساس گزارش شورای ورزش همگانی انگلستان، در ۲۵ سال گذشته روند شرکت در ورزش های خاص و قهرمانی تغییر یافته و تمایل به شرکت در فعالیت های کمتر رقابتی و با ماهیت تفریحی بیشتر شده است. حتی شرکت در این فعالیت ها با جهت گیری تندرستی و آمادگی جسمانی است (۱). این اولویت ها در مدل مول و همکاران (۱۹۹۷) به خوبی تبیین شده اند. این مدل نشان دهنده گرایش و روند رو به رشد ورزش همگانی و تفریحی در هزاره سوم میلادی است.

شکل (۱) مدل سلسله مراتبی بخش های اصلی ورزش (مول، ۱۹۹۷)

این مدل (شکل ۱) ادعا می کند که گسترش ورزش پرورشی و پس از آن همگانی باعث افزایش مشارکت عموم خواهد شد. در صورتی که ورزش حرفه ای گسترش یابد، تعداد کمتری در آن شرکت کنند و اغلب باید به تماشاگران آن بپردازند. در مورد ورزش همگانی و تفریحی می توان گفت که تعداد شرکت کنندگان آن بیشتر از ورزش قهرمانی و حرفه ای است. ورزش پرورشی و همگانی، به عنوان پشتوانه ای برای ورزش قهرمانی و حرفه ای به شمار می آیند. عکس این رابطه در بین چهار ورزش یاد شده در سطوح ساختار، برقرار نیست (۳).

دلایل متعددی جهت برنامه ریزی و سرمایه گذاری در ورزش و تفریحات سالم وجود دارد. نخست اینکه ورزش بخش مهمی از زندگی اجتماعی بوده که سبب توسعه مهارت های رهبری و فرصت بروز خلاقیت ها می گردد و به دوستی و نزدیکی جامعه کمک می کند. دوم اینکه شرکت در فعالیت های ورزشی باعث افزایش سطح بهداشت عمومی و جلوگیری از بروز بیماری ها و نیز در گیر شدن بیشتر آحاد جامعه در یک زندگی پرتحرک می شود (۴). باتوجه به اینکه از مهمترین عوامل توسعه ورزش همگانی شامل بهبود وضعیت اقتصادی اقشار مختلف جامعه، استفاده از رسانه های گروهی، توجه به وضعیت خانوادگی (تعداد فرزند، تاهل)، برگزاری مسابقات ورزشی و اهدای جوایز، گسترش ناوگان حمل و نقل عمومی، اولویت دادن به ورزش در اوقات فراغت نسبت به دیگر مسائل فراغتی و سرمایه گذاری بخش خصوصی است (۵). بنابراین در برنامه ریزی برای توسعه آن باید این موارد را در نظر گرفت. از این رو دولت اسکاتلند توجه ویژه ای بر توسعه فضاهای تفریحی - ورزشی با رویکرد گذراندن اوقات فراغت متمرکز شده است (۶). دولت کانادا برای توسعه ورزش همگانی و حضور بیشتر مردم در فعالیت های ورزشی راهبردهای مالیاتی در نظر گرفته است. همچنین سازمان هایی که فعالیت های ورزشی را پشتیبانی مالی می کنند، از بخشودگی های فوق بهره مند خواهند شد. این امتیازها در هر دو بخش ورزش قهرمانی و همگانی وجود دارد اما وزن آن در ورزش همگانی بیشتر است (۷). حمل و نقل از جمله عوامل تاثیرگذار در توسعه ورزش محسوب

می‌گردد. فرانکیش^۱ (۱۹۹۸) پس از بررسی‌های به عمل آمده در مورد حضور روستائیان در ورزش همگانی در آمریکا، یکی از مهمترین مشکلات آنان را رفت و آمد تشخیص داده است. به همین منظور در آمریکا مقرر شد که:

- اتوبوس‌های رایگان برای حمل و نقل روستائیان به مکان‌های ورزشی در نظر گرفته شود.
 - اتوبوس‌های ویژه کودکان برای حمل و نقل آنان به اماکن ورزشی خریداری شود (۸). یکی از ابزارهای دولت‌ها برای دخالت در بخش ورزش، بودجه است. دولت مرکزی کانادا حدود ۴۰ تا ۵۰ میلیون دلار را به توسعه ورزش همگانی اختصاص داده است در حالی‌که برای ورزش قهرمانی و سازمان‌های ورزشی این مبلغ ۲۵ و ۱۰ میلیون دلار میرسد (۹). افرادی که در ایران زیر پوشش هیأت‌های ورزش همگانی آقایان و بانوان ورزش می‌کنند، ۵/۹۲ درصد جمعیت است که در مقایسه با ۲۳ کشور جهان از همه کم‌تر است. همچنین در مورد زمان تشکیل سازمان رسمی برای ورزش همگانی، ایران در مقایسه با ۲۰ کشور جهان در ردیف آخر قرار گرفته است. درصد شرکت‌کنندگان در ورزش همگانی ایران از قاره آفریقا بیشتر و از دیگر قاره‌ها کمتر بود و ۸۸ درصد هیأت‌های ورزش همگانی نیز برای افزایش آگاهی‌های مردم هیچ‌گونه سخنرانی‌ای نداشته‌اند و سطح تحصیلات ۶۵ درصد از رؤسای هیأت‌های ورزش همگانی کشور، کمتر از کارشناسی است (۱۰). کمتر از ۰/۰۰۷ درصد از مردم استان سیستان و بلوچستان در ورزش همگانی مشارکت دارند و یکی از مهمترین دلایل این وضعیت نامطلوب نداشتن برنامه راهبردی برای توسعه ورزش همگانی می‌باشد (۱۱). برنامه ریزی راهبردی فرایند تغییر سازمانی مستمر و پیچیده است که نگاه به آینده دارد و بر پیش‌بینی آینده تمرکز می‌کند (۱۲). همچنین مدیریت راهبردی را می‌توان اینگونه تعریف کرد: هنر و علم تدوین، اجرا و ارزیابی تصمیماتی که سازمان را قادر سازد به اهداف بلند مدت خود دست یابد بنابراین مراحل مدیریت راهبردی در برگیرنده سه مرحله است: تدوین، اجرا و ارزیابی راهبردی (۱۳). مقصود از تدوین راهبردی این است که مأموریت سازمان تعیین شود و عوامل محیطی خارجی که سازمان را تهدید می‌کنند شناسایی شوند و قوت‌ها و ضعف‌های داخلی سازمان، هدف‌های بلند مدت و انتخاب راهبردی خاص برای ادامه فعالیت‌ها تعیین شود (۱۴). مدل‌های زیادی برای برنامه ریزی راهبردی وجود دارد که به طور کلی، با وجود تفاوت در تعداد و تقدم و تأخر مراحل و گام‌های مدل‌ها، کلیه مدل‌ها به طور تقریبی از ساختار مشابه و یکسانی برخوردارند. شالوده مدل‌های برنامه ریزی راهبردی به گونه‌ای است که از تعیین چشم‌انداز و مأموریت سازمانی شروع می‌شود. با انجام تجزیه و تحلیل‌های خارجی و داخلی (برای شناسایی فرصت‌ها و تهدیدهای خارجی و قوت‌ها و ضعف‌های داخلی) اهدافی برای سازمان در نظر می‌گیرند و بر این اساس راهبردهایی را انتخاب می‌کنند، آنگاه راهبردهای انتخاب شده را برای تحقق اهداف به اجرا درمی‌آورند (۱۵).

یکی از مهمترین و کاربردی‌ترین مدل‌ها، ماتریس SWOT است. ماتریس نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید، ابزار مهمی است که مدیران به وسیله آن اطلاعات را مقایسه می‌کنند و میتوانند با استفاده از آن چهار نوع راهبردی ارائه دهند که شامل راهبردهای (SO)، راهبردی‌های (WO)، راهبردهای (ST) و راهبردهای (WT) است. در اجرای راهبردهای (SO) سازمان با استفاده از قوت‌های داخلی میکوشد از فرصت‌های خارجی بهره‌برداری کند. هدف از راهبردی (WO) این است که سازمان با بهره‌برداری از فرصت‌های موجود در محیط خارج بکوشد آثار ضعف‌های داخلی را بهبود بخشد سازمان‌ها در اجرای راهبردهای (ST) می‌کوشند که با استفاده از قوت‌های خود آثار ناشی از تهدیدات موجود در محیط خارج را کاهش دهند یا آنها را از بین ببرند. سازمان‌هایی که (WT) را به اجرا در می‌آورند حالت تدافعی به خود می‌گیرند و هدف کاهش ضعف‌های داخلی و پرهیز از تهدیدات ناشی از محیط خارجی است. سازمانی که ضعف داخلی دارد و با تهدیداتی که در محیط خارج روبه‌روست، در موضعی ضعیف قرار دارد. در واقع هدف چنین سازمانی کاهش ضعف‌های داخلی و تهدیدهای خارجی است تا بتواند به تدریج خود را به موقعیتهای بهتر برساند، موقعیتی که در آن بتواند از راهبردهای (ST)، (WO) و حتی راهبردهای (SO) استفاده کند (۱۶). در این رابطه جوادی پور و سمیع نیا (۱۳۹۲) در تحقیق خود به تدوین استراتژی توسعه ورزش همگانی کشور پرداختند. نتایج تحقیق آنها پس از تجزیه و تحلیل نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و تهدیدها در ورزش همگانی و با تشکیل ماتریس ارزیابی هر یک از عوامل داخلی و خارجی ورزش همگانی کشور مشخص شد که ورزش همگانی کشور در موقعیت استراتژیکی SO قرار دارد و برای توسعه آن می‌بایستی از راهبردهای تهاجمی استفاده کرد (۱۷). نصیرزاده (۱۳۹۰) نیز در تحقیق خود به تدوین استراتژی توسعه ورزش همگانی استان کرمان پرداخت. نتایج تحقیق وی پس از تجزیه و تحلیل نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و تهدیدها در ورزش و همگانی با تشکیل ماتریس ارزیابی هر یک از عوامل داخلی و خارجی ورزش همگانی مشخص شد که اداره کل تربیت بدنی استان کرمان در موقعیت استراتژیکی WT قرار دارد و می‌بایست از استراتژی تدافعی استفاده نماید (۱۸). همچنین سیف پناهی شعبانی (۱۳۸۸) در تحقیقی با عنوان طراحی و تدوین استراتژی توسعه ورزش قهرمانی استان کردستان، نشان داد که ورزش قهرمانی استان کردستان دارای موقعیت WT می‌باشد و برای توسعه آن می‌بایستی از راهبردهای تدافعی استفاده کرد (۱۵). غفرانی نیز (۱۳۸۸) در تحقیق خود با عنوان طراحی و تدوین راهبردی توسعه ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان، نشان داد که موقعیت استراتژیکی ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان در منطقه استراتژیکی WT قرار دارد و برای توسعه آن می‌بایستی از راهبردهای تدافعی استفاده کرد (۱۱). یاراحمدی (۱۳۸۸) نیز در تحقیق خود به بررسی وضعیت موجود ورزش قهرمانی و همگانی شهرستان دورود پرداخت. نتایج تحقیق وی پس از تجزیه و تحلیل نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و تهدیدها در ورزش قهرمانی و همگانی با تشکیل ماتریس ارزیابی هر یک از عوامل داخلی و خارجی ورزش همگانی استان مشخص شد که ورزش شهرستان دورود می‌بایست از استراتژی رشد و توسعه در ورزش قهرمانی و همگانی استفاده نماید (۱۹).

1. Frankish

2. Threats – opportunities- weakness – strengths (SWOT) Matrix

نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد دولت‌ها باید گسترش ورزش همگانی را سرلوحه برنامه‌های درازمدت خود قرار دهند، در غیر این صورت باید در انتظار آمارهای نگران‌کننده بیماری‌ها، غیبت از کار در اثر بیماری‌های ناشی از کم‌تحرکی، افزایش مرگ و میر و کاهش سطح بهداشت عمومی باشیم (۲۱، ۲۰). متأسفانه در کشور ما به ورزش همگانی و تفریحی، به طور سازمان‌یافته، کمتر توجه شده است. مشارکت کم جامعه در ورزش همگانی و فقدان نظام قانونی یکپارچه و اجرایی برای استعدادیابی و پرورش ورزشکاران، موجب ضعف ورزش قهرمانی و کاهش زمینه ظهور و بروز استعدادها و ورزشی شده است و نیاز به ایجاد مراکز برای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در امر ورزش همگانی و قهرمانی بیش از پیش احساس می‌شود (۲۲). بنابراین توسعه ورزش همگانی بایستی مورد توجه مسئولان و برنامه‌ریزان قرار گیرد. تحقیق حاضر با اهداف بررسی و شناسایی وضعیت موجود، قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها، تهدیدات و راهبردهای مطلوب ورزش همگانی استان خوزستان، می‌تواند راهنمای مناسبی برای برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران ورزش همگانی استان خوزستان در جهت توسعه و پیشرفت ورزش همگانی باشد.

روش تحقیق

روش تحقیق حاضر توصیفی و از نوع مطالعات موردی و از لحاظ هدف، از نوع تحقیقات کاربردی است. جامعه این تحقیق شامل کلیه اساتید عضو هیئت علمی (رشته مدیریت ورزشی) دانشگاه‌های دولتی و آزاد استان خوزستان، مدیران و کارشناسان اداره کل ورزش و جوانان استان خوزستان، مدیران ادارات تربیت بدنی و همچنین کلیه رؤسای هیئت‌های ورزش همگانی شاغل در ادارات تربیت بدنی سراسر استان خوزستان که تعداد آنها ۱۰۴ نفر می‌باشد که به علت محدود بودن تعداد جامعه تحقیق کلیه اعضای جامعه به عنوان نمونه در نظر گرفته شد. ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل مصاحبه و تبادل نظر با مسئولان، جستجو در منابع کتابخانه‌ای و پیشینه‌ها و همچنین پرسشنامه محقق ساخته بود که این پرسشنامه مشتمل بر ۴۲ سؤال در زمینه بررسی قوت‌ها (شامل ۱۰ گویه)، ضعف‌ها (شامل ۱۴ گویه)، فرصت‌ها (شامل ۸ گویه) و تهدیدهای (شامل ۱۰ گویه) ورزش همگانی استان خوزستان بود. برای انجام تحقیق حاضر ضریب پایایی به روش آلفای کرونباخ برابر با (۰/۸۶) به دست آمد. روایی صوری پرسشنامه توسط چند تن از اساتید صاحب نظر مورد تایید قرار گرفته و همچنین برای تعیین روایی این پرسشنامه از روایی سازه برای کلیه اعضای جامعه آماری استفاده شد. برای تعیین اعتبار این پرسشنامه از روش اعتبار سازه عملی استفاده شد. در تعیین اعتبار سازه عاملی از دو روش تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی استفاده شد که ضریب آزمون برابر با $KMO=0/89$ محاسبه شد که مناسب بودن داده‌های پرسشنامه را نشان داد. سطح معنی‌داری آزمون کروییت بارتلت از نظر آماری معنی‌دار بود ($sig=0/001$). بنابراین داده‌ها برای انجام تحلیل عاملی مناسب می‌باشند. در نهایت برای تجزیه و تحلیل یافته‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. در بخش آمار استنباطی از آزمون فریدمن برای رتبه بندی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید ورزش همگانی استفاده شد. همچنین از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای تعیین طبیعی بودن توزیع داده‌ها استفاده شد.

نتایج و یافته‌های تحقیق:

یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که در استان خوزستان تعداد ۱۵۵۰۷۳ نفر به عنوان ورزشکار در زمینه ورزش‌های همگانی فعالیت می‌کنند که از این تعداد ۳۷۶۶۴ نفر زن و ۱۱۷۴۰۹ مرد می‌باشند. این افراد در قالب ۲۲ رشته مختلف و در ۲۴ هیئت به فعالیت می‌پردازند. در جدول (۱) به تعداد ورزشکاران ورزش همگانی استان خوزستان اشاره می‌شود.

جدول (۱) تعداد ورزشکاران ورزش‌های همگانی استان خوزستان

جمع	زن	مرد	تعداد ورزشکاران
۱۵۵۰۷۳	۳۷۶۶۴	۱۱۷۴۰۹	

همچنین بررسی‌های این تحقیق نشان می‌دهد که در استان خوزستان تعداد ۳۳۴۰ نفر به عنوان مربی در زمینه ورزش همگانی فعالیت می‌کنند که از این تعداد ۸۷۰ نفر زن و ۲۴۷۰ نفر مرد می‌باشند. در جدول (۲) به این افراد به تفکیک زن و مرد اشاره می‌شود.

جدول (۲) تعداد مربیان ورزش‌های همگانی استان خوزستان

جمع	زن	مرد	تعداد مربیان
۳۳۴۰	۸۷۰	۲۴۷۰	

با دقت در جداول (۲) متوجه می‌شویم که در استان خوزستان تقریباً به ازای هر ۴۸ ورزشکار مرد یک مربی مرد و تقریباً به ازای هر ۴۴ ورزشکار زن یک مربی وجود دارد.

همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد که در استان خوزستان ۳۴۶۰ نفر به عنوان داور در زمینه ورزش‌های همگانی فعالیت می‌کنند که از این تعداد ۸۶۶ نفر زن و ۲۵۹۴ نفر مرد می‌باشند. که در جدول (۳) به این افراد به تفکیک زن و مرد اشاره می‌شود.

جدول (۳) تعداد داوران ورزش های همگانی استان خوزستان

تعداد داوران	مرد	زن	جمع
	۲۵۹۴	۸۶۶	۳۴۶۰

همچنین در استان خوزستان به منظور ترویج و توسعه ورزش های همگانی برنامه های تبلیغاتی متعددی اجرا شده که در جدول (۴) به آنها اشاره می شود.

جدول (۴) مربوط به برنامه های تبلیغاتی ورزش همگانی استان خوزستان

ردیف	شرح برنامه	تعداد اجرا
۱	پخش شبکه استانی	۱۶۲
۲	پخش شبکه کشوری	۴
۳	پخش رادیویی	۴۵
۴	چاپ در جراید	۵۲
۵	تبلیغات در بیلبورد	۹۵
۶	چاپ کتاب	۲
۷	تکنیر سی دی	۱۱۰
۸	چاپ بروشور	۷۰۰۰

جدول (۴) نشان میدهد که تبلیغ از طریق چاپ بروشور، بیشترین روش و تبلیغ از طریق چاپ کتاب کمترین روش تبلیغاتی برای توسعه ورزش همگانی استان خوزستان می باشد.

همچنین یافته های این تحقیق حاکی از وجود ۱۰ نقطه قوت، ۱۴ نقطه ضعف، ۸ نقطه فرصت و ۱۰ نقطه تهدید در زمینه ورزش همگانی می باشد که پس از تعیین رتبه بندی آنها، برای تشخیص جایگاه راهبردی ورزش همگانی استان، ماتریس ارزیابی عوامل خارجی (جدول ۵) و ماتریس ارزیابی عوامل داخلی^۳ (جدول ۶) تشکیل شد. برای تشکیل ماتریس ارزیابی عوامل داخلی، فهرست عوامل داخلی (قوت ها و ضعف ها) در این ماتریس قرار داده شد. سپس از چند تن از نخبگان بعد از توضیح و توجیه در مورد اینکه وزن و رتبه در ماتریس ارزیابی به چه معنی است، خواسته شد که به این عوامل وزن و رتبه بدهند تا مشخص شود که ورزش همگانی از نظر عوامل داخلی (قوت ها و ضعف ها) بیشتر دارای قوت است یا ضعف. در ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و ماتریس ارزیابی عوامل خارجی وزن (یا ضریب) میزان اهمیت هر عامل را از نظر موفق بودن نشان می دهد، با مقایسه این عوامل با همدیگر ضریب اهمیتی بین صفر یا یک به آنها تعلق می گیرد. جمع ضرایب نباید از یک بیشتر باشد همچنین رتبه بیانگر میزان اثربخشی راهبردهای کنونی سازمان در نشان دادن واکنش به عامل مزبور است هر یک از اعداد ۱ تا ۴ در این زمینه چنین مفهومی دارد: ۴ واکنش بسیار شدید؛ ۳: واکنش بیش از حد متوسط؛ ۲: واکنش کمتر از حد متوسط؛ ۱: واکنش ضعیف در نهایت وزن ها در رتبه ها ضرب می شوند تا امتیاز این عامل مشخص شود. چنانچه جمع کل امتیاز نهایی بیش از ۲/۵ باشد در ماتریس عوامل داخلی یعنی قوت های موجود بر ضعف ها آن و در ماتریس عوامل خارجی فرصت ها بر تهدیدها برتری خواهند داشت (۲۳). در نهایت نمره نهایی ماتریس ارزیابی عوامل داخلی کمتر از ۲/۵ (یعنی ۲/۱۴) بدست آمد که نشان دهنده آن است که ضعف های ورزش همگانی استان بر قوت های آن برتری دارند و برای ماتریس ارزیابی عوامل خارجی نیز همین مراحل انجام شد و نمره نهایی ماتریس کمتر از ۲/۵ (یعنی ۲/۰۸) بدست آمد که نشان دهنده آن است که تهدیدهای ورزش همگانی نیز بر فرصت های آن برتری دارد و بعد از قرار دادن نمره نهایی ماتریس عوامل داخلی و نمره نهایی ماتریس عوامل خارجی در ماتریس همزمان SWO مشخص شد که جایگاه راهبردی ورزش همگانی استان خوزستان در منطقه WT قرار دارد (شکل ۱). بعد از بدست آوردن جایگاه راهبردی ورزش همگانی در ماتریس SWOT و همچنین تشکیل ماتریس نقاط، قوت، ضعف، فرصت و تهدید^۴ (جدول ۷)، اقدام به تدوین راهبرد ها شد.

جدول (۵) ماتریس ارزیابی عوامل خارجی

فرصت	وزن	رتبه	وزن*رتبه
۱. تاکید تعالیم دینی بر ورزش و فعالیت های حرکتی	۰/۰۷	۴	۰/۲۸
۲. تاکید قانون اساسی مبنی بر رایگان و عمومی بودن ورزش برای کلیه اقشار	۰/۰۴	۳	۰/۱۲
۳. امکان دسترسی بیشتر به ورزش همگانی نسبت به سایر ورزش ها	۰/۰۵	۳	۰/۱۵
۴. وجود رسانه های متعدد برای اطلاع رسانی و تبلیغ ورزش های همگانی	۰/۰۸	۳	۰/۲۴
۵. وجود انگیزه های مردمی برای ارائه داوطلبانه ی خدمات ورزشی	۰/۰۳	۳	۰/۰۹
۶. تاکید پزشکان و روان شناسان به نقش ورزش در سلامتی جسمی و روانی	۰/۰۴	۴	۰/۱۶

3. External Factor Evaluation (EFE) matrix -Internal factor evolution (IFE) matrix

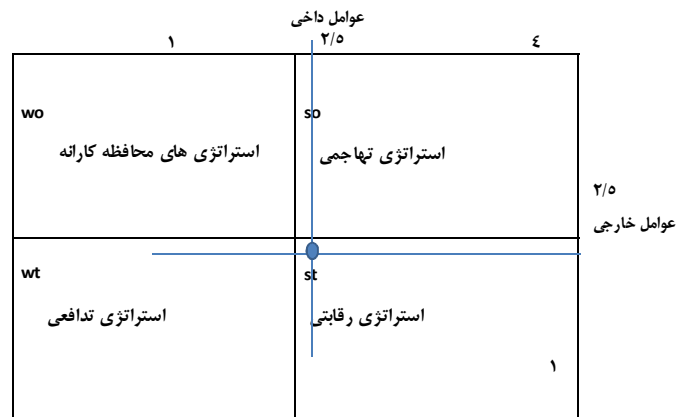
4. SWOT matrix

وزن*رتبه	رتبه	وزن	فرصت
۰/۱۲	۳	۰/۰۴	۷. تاکید و نظارت مسئولان عالی استان بر توسعه ورزش های همگانی
۰/۱۵	۳	۰/۰۵	۸. وجود فضاهای طبیعی ویژه ورزش های همگانی در اقصی نقاط استان
وزن*رتبه	رتبه	وزن	تهدیدها
۰/۰۸	۱	۰/۰۸	۱. تغییر در شیوه زندگی مردم و رواج زندگی غیر فعال
۰/۰۳	۱	۰/۰۳	۲. افزایش نرخ بیکاری در استان خوزستان
۰/۱۲	۲	۰/۰۶	۳. افزایش نرخ اعتیاد در استان خوزستان
۰/۰۶	۱	۰/۰۶	۴. سیاسی شدن حیطة ها ی ورزش استان خوزستان
۰/۱۴	۲	۰/۰۷	۵. مشکلات اقتصادی مردم استان خوزستان
۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۶. تغییر ساختار شهرها و بالطبع تخریب اماکن روباز شهرهای استان
۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۷. نیاز به اماکن ورزشی سرپوشیده بدلیل الودگی های زیست محیطی و شرایط آب وهوایی خاص استان (مثل گرمای شدید، گردوغبار...)
۰/۰۹	۱	۰/۰۹	۸. کم توجهی رسانه هابه ورزش های همگانی
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	۹. افزایش قیمت تجهیزات و لوازم ورزشی موجود در استان
۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱۰. موانع فرهنگی و اجتماعی در مشارکت افراد خصوصا بانوان در ورزش
جمع ۲/۰۸=		جمع = ۱	

جدول (۶) اتریس ارزیابی عوامل داخلی

وزن*رتبه	رتبه	وزن	قوت ها
۰/۰۹	۳	۰/۰۳	۱. کم هزینه بودن ورزش های همگانی نسبت به ورزش های قهرمانی
۰/۱۲	۳	۰/۰۴	۲. وجود الگوهای جذاب و متنوع ورزش های بومی و محلی در اقصا نقاط استان
۰/۲۰	۴	۰/۰۵	۳. حضور پرشور جامعه جوانان و نوجوانان استان در ورزش های همگانی
۰/۲۴	۴	۰/۰۶	۴. برگزاری برخی مسابقات ورزش های همگانی به مناسب های مختلف
۰/۱۸	۳	۰/۰۶	۵. وجود پایگاههای ورزش صبحگاهی در پارکها، فضای سبز و اماکن عمومی
۰/۰۸	۴	۰/۰۲	۶. وجود هیات های ورزش همگانی در سراسر استان
۰/۰۹	۳	۰/۰۳	۷. دسترسی همگان به فضاها و اماکن ورزش های همگانی
۰/۰۹	۳	۰/۰۳	۸. نقش ورزش های همگانی در ایجادشادی و نشاط نزداقشار مختلف
۰/۰۹	۳	۰/۰۳	۹. نقش ورزش های همگانی در پیشگیری از ترویج کسالت و ناخوشایندی
۰/۰۶	۳	۰/۰۲	۱۰. نقش ورزش های همگانی در تضمین سلامت جامعه و کاهش هزینه درمانی
وزن*رتبه	رتبه	وزن	ضعف ها
۰/۰۶	۲	۰/۰۳	۱. کافی نبودن امکانات و تجهیزات در ورزش های همگانی
۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۲. عدم توجه به ورزش های همگانی روستاییان
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	۳. بی توجهی به ورزش های همگانی معلولان
۰/۱۲	۲	۰/۰۶	۴. بی توجهی به ورزش های همگانی زنان
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	۵. پایین بودن میزان مشارکت افراد در ورزش های همگانی
۰/۰۳	۱	۰/۰۳	۶. بی توجهی به ورزش های همگانی در اقشار سالمند و بازنشسته
۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۷. ناکافی بودن اطلاع رسانی و افزایش سطح دانش عمومی از ورزش همگانی
۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۸. عدم تبلیغ در رسانه ها برای ورزش همگانی
۰/۰۶	۱	۰/۰۶	۹. فقدان برنامه ریزی مدون و مشخص در خصوص ورزش های همگانی
۰/۰۶	۲	۰/۰۳	۱۰. ساختار سازمانی نامناسب ورزش های همگانی در ادارات تربیت بدنی
۰/۰۶	۱	۰/۰۶	۱۱. عدم توجه به بهره گیری از نیروهای متخصص و کارشناس در ورزش همگانی

۰/۱۲	۲	۰/۰۶	۱۲. تصدی گری دولت در امور ورزش های همگانی
۰/۰۶	۱	۰/۰۶	۱۳. عدم مشارکت و سرمایه گذاری بخش خصوصی در ورزش های همگانی
۰/۰۳	۱	۰/۰۳	۱۴. به روز نبودن و فقدان استانداردهای لازم امکانات و زیرساخت ورزش همگانی
جمع = ۲/۱۴		جمع = ۱	

شکل (۱) موقعیت راهبردی ورزش همگانی استان خوزستان در ماتریس همزمان SWOT

جدول (۷) اتریس نقاط، قوت ها، ضعف ها، فرصت ها و تهدید های ورزش همگانی استان خوزستان

ضعف ها (w)	قوت ها (s)	عوامل داخلی
<p>- کافی نبودن امکانات و تجهیزات در ورزش های همگانی - بی توجهی به ورزش های همگانی معلولان - بی توجهی به ورزش های همگانی زنان - پایین بودن میزان مشارکت افراد در ورزش های همگانی - بی توجهی به ورزش های همگانی در اقشار سالمند و بازنشسته - ناکافی بودن اطلاع رسانی و افزایش سطح دانش عمومی از ورزش همگانی - عدم تبلیغ در رسانه ها برای ورزش همگانی - فقدان برنامه ریزی مدون و مشخص در خصوص ورزش های همگانی - ساختار سازمانی نامناسب ورزش های همگانی در ادارات تربیت بدنی - عدم توجه به بهره گیری از نیروهای متخصص و کارشناس - تصدی گری دولت در امور ورزش - عدم مشارکت و سرمایه گذاری بخش خصوصی در ورزش همگانی - به روز</p>	<p>- کم هزینه بودن ورزش همگانی نسبت به ورزش قهرمانی - وجود الگوهای جذاب و متنوع ورزش بومی و محلی در اقصاد نقاط استان - حضور پرشور جامعه جوانان و نوجوانان استان در ورزش همگانی - برگزاری برخی مسابقات ورزش های همگانی به مناسب های مختلف - وجود پایگاههای ورزش صبحگاهی در پارکها، فضای سبز و اماکن عمومی ورزشی - وجود هیات های ورزش همگانی در سراسر استان - دسترسی همگان به فضاها و اماکن ورزش همگانی - نقش ورزش همگانی در ایجاد شادی و نشاط نزد اقشار مختلف جامعه - نقش ورزش همگانی در پیشگیری از ترویج کسالت و ناخوشایندی - نقش ورزش همگانی در تضمین سلامت اقشار مختلف جامعه و در نتیجه کاهش هزینه های درمانی</p>	عوامل خارجی

<p>نبودن و فقدان استانداردهای لازم امکانات وزیر ساخت ورزش همگانی</p>		
<p>راهبردهای wo ۱. استفاده از رسانه های موجود برای ترویج ورزش همگانی و فواید آن ۲. توجه ویژه مسولان به ورزش همگانی روستاییان، معلولین و افراد سالمند ۳. استفاده از فضاهای طبیعی موجود برای انجام ورزش همگانی ۴. جذب بیشتر مردم برای مشارکت در ورزش همگانی از طریق اهدای جوایز</p>	<p>راهبردهای so ۱. استفاده از دانش آموختگان تربیت بدنی در پایگاههای ورزش همگانی ۲. توسعه پایگاههای ورزش همگانی در سراسر استان ۳. توسعه صنعت توریسم ورزشی با توجه به وجود فضاهای طبیعی در استان ۴. تشکیل انجمن نیروهای داوطلب برای ارائه خدمات داوطلبی</p>	<p>فرصت‌ها (o) - تاکید تعالیم دینی بر ورزش و فعالیت های حرکتی- تاکید قانون اساسی مبنی بر رایگان و عمومی بودن ورزش- امکان دسترسی بیشتر به ورزش همگانی نسبت به سایر ورزش ها- وجود رسانه های متعدد برای اطلاع رسانی و تبلیغ ورزش همگانی- وجود انگیزه های مردمی برای ارائه داوطلبانه ی خدمات ورزشی- تاکید پزشکان و روان شناسان به نقش ورزش در سلامتی جسمی و روانی- تاکید و نظارت مسئولان عالی استان بر توسعه ورزش همگانی- وجود فضاهای طبیعی ویژه ورزش همگانی</p>
<p>راهبردهای wt ۱. تدوین برنامه راهبردی برای توسعه ورزش همگانی ۲. توسعه و ترویج فرهنگ ورزش در جامعه از طریق رسانه ها ۳. تغییر ساختار ورزش همگانی استان</p>	<p>راهبردهای st ۱. توسعه اماکن ورزشی رایگان ۲. اطلاع رسانی درباره فواید ورزش و مضرات دخانیات</p>	<p>تهدیدها (t) - تغییر در شیوه زندگی مردم و رواج زندگی غیر فعال- افزایش نرخ بیکاری در استان- افزایش نرخ اعتیاد- سیاسی شدن حیطه ها ی ورزش- مشکلات اقتصادی مردم - تغییر ساختار شهرها و بالطبع تخریب اماکن رواج شهرهای استان- نیاز به اماکن ورزشی سرپوشیده بدلیل الودگی های زیست محیطی و شرایط آب وهوایی خاص استان- کم توجهی رسانه ها به ورزش همگانی- افزایش قیمت تجهیزات و لوازم ورزشی - موانع فرهنگی و اجتماعی در مشارکت بانوان</p>

بحث و نتیجه گیری

بر اساس یافته های تحقیق حاضر اولین هیأت ورزش های همگانی استان خوزستان از سال ۱۳۸۲ رسماً شروع به فعالیت کرده است و تعداد ورزشکاران تحت پوشش هیأت های ورزش همگانی استان خوزستان در سال ۱۳۹۱ بالغ بر ۱۲۵ هزار نفر می باشد. مظفری و همکارانش (۱۳۸۴) در پژوهشی تحت عنوان بررسی وضعیت ورزش همگانی ایران و مقایسه آن با چند کشور منتخب جهان، دریافتند که ورزش همگانی در بین کشورها از سال ۱۹۰۰ میلادی تا کنون با انگیزه های متفاوتی از جمله تأمین سلامت جسمی و روانی، غنی سازی اوقات فراغت، گسترش روابط اجتماعی، دور شدن از زندگی ماشینی، بازگشت به طبیعت، افزایش کارایی، زمینه سازی برای رشد قهرمانی و توصیه پزشکان مورد توجه قرار گرفته، ولی در ایران بیشتر هیأت های ورزش همگانی در کشور در فاصله سال های ۸۲- ۱۳۷۸ تاسیس گردیده و درصد افرادی که زیر پوشش هیأت های ورزش همگانی آقایان و بانوان ورزش می کنند، ۵/۹۲ درصد جمعیت است که در مقایسه با ۲۳ کشور جهان از همه کمتر است، ۸۸ درصد هیأت های ورزش همگانی نیز برای افزایش آگاهی آحاد مردم هیچ گونه سخنرانی ای نداشته اند و سطح تحصیلات ۶۵ درصد از رؤسای هیأت های ورزش های همگانی کشور، کمتر از کارشناسی است (۱۰).

یافته های این تحقیق نشان میدهد که در استان خوزستان، ۳۳۴۰ نفر به عنوان مربی و ۳۴۶۰ نفر به عنوان داور در زمینه ورزش همگانی فعالیت می کنند. یکی از علل دوری کردن مردم از ورزش، کمبود نیروی انسانی مجرب است. بسیاری از مردم، یکی از دلایل مهم آسیب های ناشی از فعالیت های ورزشی را کمبود مربیان با تجربه می دانند و تجربه مربیان را از جمله عوامل مهم جلوگیری از آسیب ها می شمارند آمارها نشان می دهد که در ایران ۲۵ درصد مربیان فعال هستند، در حالی که در کشورهایی مانند استرالیا که ۵۲ درصد مردم آن در فعالیت های ورزشی مشارکت میکنند، این میزان به ۸۲/۳ درصد رسیده است (۵). یکی از راهبردهای مهم برای توسعه ورزش در سند برنامه ملی کشور استرالیا، آموزش و استخدام مربیان است. همچنین برای حمایت از مربیان در این کشور، برنامه اعتبار نامه مربیگری تدوین شده است که سالانه حدود ۳۰۰۰۰ مربی از آن بهره مند می شوند

(۲۴). به نظر میرسد که استفاده از مربیان با تجربه و آگاه به مسایل علمی و همچنین تربیت نیروی انسانی مورد نیاز برای ورزش های مختلف می تواند به توسعه ورزش همگانی کمک نماید.

همچنین یافته های تحقیق حاضر نشان می دهد که در سال ۱۳۹۱ به منظور ترویج و توسعه ورزش های همگانی استان خوزستان در مجموع، ۷۴۷۰ برنامه تبلیغاتی در قالب پخش تلویزیونی، رادیویی چاپ درجراید، کتاب، بروشور، تکثیر سی دی و تبلیغ در بیلبوردها اجرا شده است. تبلیغات از جمله موارد مهم اثرگذار در توسعه ورزش است. تبلیغات با تغییر دیدگاه مردم نسبت به ورزش، می تواند نقش مهمی را در این زمینه ایفاء نماید. استفاده از وسایلی همانند پوسترهای ورزشی، تابلوهای هشدار دهنده در مورد خطرات بی تحرکی، استفاده از تبلیغات گسترده در محافل و معابر عمومی از جمله روش های توسعه دادن ورزش در بین مردم عنوان شده است (۲۵).

یافته های این تحقیق نشان می دهد که در زمینه ورزش همگانی استان خوزستان، ۱۰ نقطه قوت، ۱۴ نقطه ضعف، ۸ نقطه فرصت و ۱۰ نقطه تهدید وجود دارد. که پس از تجزیه و تحلیل آنها در ماتریس (SWOT) و بحث و تبادل نظر گروهی مشخص شد که جایگاه راهبردی ورزش همگانی استان خوزستان در منطقه WT قرار دارد (شکل ۱). سازمان هایی که استراتژی WT را به اجرا در می آورند، حالت تدافعی به خود می گیرند و هدف کم کردن نقاط ضعف داخلی و پرهیز از تهدیدات ناشی از محیط خارجی است. سازمانی که دارای نقاط ضعف داخلی است و با تهدیدهای بسیار زیادی در محیط خارج روبرو می شود در موضعی مخاطره آمیز قرار خواهد گرفت. در واقع چنین سازمانی برای بقا خود مبارزه خواهد کرد و استراتژی های تدافعی (از قبیل کاهش یا واگذاری یا تغییر) را پیش خواهد گرفت. معمولاً سازمان ها راهبردهای خود را با توجه به منطقه قرار گرفتن در یکی از چهار خانه ی ماتریس درونی و بیرونی، یکی از راهبرد های ST, WO, WT یا انتخاب میکنند (۲۳). که با توجه به اینکه ورزش همگانی خوزستان در موقعیت WT قرار دارد.

لذا غالب راهبرد های انتخابی از منطقه WT است. راهبردهای تدوین شده در منطقه WT برای توسعه ورزش همگانی استان خوزستان عبارتند از:

۱. تدوین برنامه راهبردی برای توسعه ورزش همگانی، این راهبرد با تحقیقات غفرانی (۱۳۸۸)، سیف پناهی (۱۳۹۰)، خسروی زاده (۱۳۸۸) آصفی و همکاران (۱۳۹۳) همخوانی دارد اما با تحقیقات نصیر زاده (۱۳۹۰) و ممتازبخش (۱۳۸۶) همخوانی ندارد (۱۱، ۱۵، ۲۶، ۱۸، ۲۷، ۲۸).
  ۲. توسعه و ترویج فرهنگ ورزش در جامعه از طریق رسانه ها، این راهبرد با تحقیقات خسروی زاده (۱۳۸۸)، نصیر زاده (۱۳۹۰)، سیف پناهی (۱۳۹۰)، غفرانی (۱۳۸۸)، جوادی پور (۱۳۹۲) صادقیان و همکاران (۱۳۹۳) ولانسکا^۵ (۱۹۹۰) و ویتنر^۶ (۲۰۰۱) همخوانی دارد اما با تحقیق ممتازبخش (۱۳۸۶) بخش همخوانی ندارد (۲۶، ۱۸، ۱۵، ۱۱، ۱۷، ۳۰، ۲۹، ۳۱، ۲۷).
  ۳. تغییر ساختار ورزش همگانی استان خوزستان، این راهبرد با تحقیقات خسروی زاده (۱۳۸۷)، نصیر زاده (۱۳۹۰)، سیف پناهی (۱۳۹۰)، جوادی پور (۱۳۹۲) همخوانی دارد اما با تحقیق غفرانی (۱۳۸۸) و ممتازبخش (۱۳۸۶) همخوانی ندارد (۲۶، ۱۸، ۱۵، ۱۷، ۱۱، ۲۸). دلیل این نا همخوانی ممکن است که اختلاف در جامعه آماری و نوع تحقیقات باشد.
- در ادامه، بر مبنای یافته های این تحقیق پیشنهاداتی برای رشد و توسعه ورزش همگانی استان خوزستان آورده شده است.
۱. بهره گرفتن از رسانه ها و بویژه رادیو و تلویزیون در فرهنگ سازی و اطلاع رسانی جامعه از اهمیت ورزش کردن.
  ۲. با توجه به اینکه یکی از ضعف های ورزش همگانی استان خوزستان، عدم استفاده از نیروهای متخصص می باشد لذا پیشنهاد می شود که مسئولان در استخدام، افراد دارای تخصص را در اولویت قرار دهند.
  ۳. کم توجهی به ورزش همگانی معلولان، سالمندان و ورزش همگانی در روستاها یکی از ضعف های ورزش همگانی استان خوزستان می باشد پیشنهاد می شود که مسئولان به این امر توجه ویژه ای کنند.

References:

1. Saeedi, A, Hedari,H, Gadimi,B, (2012),public sport and Tehran citizens , first edition, Tehran, office of Society and Culture, p 27.
2. Mohd,S,(2009), sport for all and elite sport, European journal of social sciences volume9,number4.
3. Physical Education Organization of Islamic Republic of Iran, (2003), Design a comprehensive overview of the Physical Education and Sports Development Plan, Volume 1, first review, rad samane coorpretion.
4. Saboradobary, A, (1986), Exercise and Health, Tehran, Office of Research and Teaching Physical Education.
5. Khaki,A,Tond nevis,F,Mozafari,A,(2005), compared the visual dungeons faculty, coaches, players and managers on how to develop the public sport ,journal of Movement Science and Sport, Volume I, Issue 5, pp 22.1.
6. Lorange, P, Vancil, R.F, (1995), Tailor-making the corporate planning system's design, in Strategic planning and Control Issues in the strategy process, Blackwell, Cambridge, MA.
7. Www. http: Sport in Norway, (2002), Olav Forde.
8. Frankish C.J.,C.Dawn Millgan and Collen Reid , (1998), A review of relationships between active living and determinants of health ,Soc, Sci, Med, vol 47,no. 3, pp: 301. 287.
9. Honeybourne, J,Hill ,M,Moors ,H,(2002),Physical education and sport study ,Stanley Thor nes 2th ed.
10. Mozaffari, A, Gore, M, (2005),describe the public sport in Iran and compare it with several selected countries ,journal of Movement Science, Issue 6, pp 171.151.
11. Ghofrani, M, Goudarzi, M, Sajjad, N, Jalali Farahani, M, (2009), design and codify a development strategy for public sport in Sistan and Baluchistan, the Journal of Movement, 9, pp 131.107.
12. Lerner,L.Alexandra,(2002),A strategic planning prtmer for Higher Education, <http://www.des.calstate.edu/strategic.html>.
13. Grant, R.M., (2003), Strategic planning in turbulent environment evidence from the oil Ymajors, Strategic Management Journal, vol 24, No. 6, PP: 491.527.
14. Kaplan, S, Beinhocker, E, (2003), the real value of strategic planning, MIT Sloan Manage Rev, 44(2), PP: 71.91.
15. Seifpanahi Shabani,J, Goodarzi, M, Hamidi, M, Khatibi, A, (2011),design and codify a development t strategy for championship sport in kurdstan ,journal of Movement , 8, pp 73,57.
16. Alvani, M, (2009), general management, edition32, Publication of ny.
17. Javadipor,M,Samienia,M,(2014),public sport in Iran and codify strategy, perspective and future planning , Applied research in sport management ,4,pp:21.30.
18. Nasirzadeh, A, (2002), a strategic planning for public sport Kerman, National Conference on Recent scientific achievements in the development of sport and physical education, Gorgan , pp 116.132.
19. Yarahmadi,M,(2000),assess the current situation of public sport in Dorod city , master's thesis , payamnoor university , central Tehran .
20. Ghafouri, F, Rahmanseresh t , H,kozechean , H, (2005), the role of social demand orientation, the Journal of Movement, 25, pp 20.5.
21. Holzweher, F,(2002),Sport for all as a social change and fitness development, Institute of sport science, Vienna University: Austria.
22. Teymori,A,(2005),to evaluate and compare the performance of the development of sport, recreation center and championship sport center by expansion model Vayzbrd, the letter graduate, Tehran University.
23. David, F, (2001), Strategic Management, Trans by, Parsian, A, Erabi, M, edition 23, Tehran, Office of Research and Culture, pp 45.46.
24. Atkinson,George Russel,(1981),The relationship between outdoor recreation participation and enviromental concern,Book of abstracts world congress on ,sport for all, june 7 3 Tamere Finland.
25. Mozaffari, A, (2003) . Describe the attitude and approach towards sports and physical activities in the Iran .Projects under the National Council for Scientific Research in Iran (Humanities Commission).
26. Khosravizade, E, (2008), studying and designing a strategic plan for National Olympic Committee in Iran, mission PhD, Tehran University.
27. asefi,A,khabiri,M,asadi,h.godarzi,M,(2015),effective organization factors influencing the institution of public sport in iran, journal of sport management and behavior,number.20.pp.63.76..
28. Momtazbksh, M, (2008), strategies of promotion and development of women's public sport, Police Science, journal of Police Science, Year 9, 2, pp 62.53.
29. sadegian,Z.hosaini,S,farzam,F,(2015),examine the role of the media in the fields of sports,journal of sport management and behavior,number.20.pp.44.35.
30. WolanskaT ,(1990),changing society – changing values of sport for all policy in Poland ,Book of abstracts world congress on sport for all, jane 3.7 tammere Finland.
31. Vinther Per , (2001),No money No sport , Olympic Message , No , 42. PP: 65.6